

DECRET

**Promoure l'aplicació de la *Gramàtica de la llengua catalana* a la Diputació de Barcelona, aprovada per l'Institut d'Estudis Catalans i que va entrar en vigor el 23 de novembre de 2016.
(exp. 2024/1842)**

Antecedents

1. L'Institut d'Estudis Catalans (IEC) té, entre les seves tasques fonamentals, l'estudi científic de la llengua catalana. Aquesta tasca li fou encomanada en el mateix moment d'ésser fundat l'any 1907, quan el Dictamen acord signat per Enric Prat de la Riba, llavors president de la Diputació de Barcelona, li assignà la «superior investigació científica de la cultura catalana» mitjançant la creació d'una corporació acadèmica. Així doncs, l'autoritat lingüística de la llengua catalana resideix en l'Institut d'Estudis Catalans.

2. A finals de 2016, el Ple de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) va aprovar la nova *Gramàtica de la llengua catalana*, en sessió de data 29 de setembre, i la nova *Ortografia catalana*, en sessió de data 24 d'octubre. Tant l'una com l'altra van entrar en vigor el 23 de novembre de 2016.

La Secció Filològica de l'IEC va establir un període màxim de quatre anys per a la implantació total de les noves *Gramàtica i Ortografia* en tots els àmbits en què la llengua és una eina essencial: l'ensenyament, l'Administració, els mitjans de comunicació, etc.

3. Mitjançant Decret de la Presidència de data 1 d'agost de 2014, la Diputació de Barcelona va crear l'Òrgan de Política Lingüística de la Diputació per a continuar el procés de conscienciació sobre la qualitat lingüística i la comunicació eficaç enteses com a instruments per a millorar els processos de treball interns, la relació amb els ciutadans i la imatge que projecta l'organització.

L'Òrgan de Política Lingüística de la Diputació, en la sessió del 14 de febrer de 2017, va proposar l'aplicació dels nous criteris en dues fases:

- 1a fase: aplicació de les novetats ortogràfiques.
- 2a fase: aplicació de les novetats gramaticals.

Aquests nous criteris s'han d'aplicar en la redacció dels textos, en la documentació i en les publicacions en qualsevol suport.

La Presidència de la Diputació de Barcelona, mitjançant el Decret 5884/17, de 8 de juny, aprovava la primera fase per a promoure l'aplicació de les noves *Ortografia catalana* i *Gramàtica de la llengua catalana* a la Diputació de Barcelona.

Ara cal aplicar les novetats gramaticals, que corresponen a la segona fase, i per això la Diputació ha elaborat un document que recull les principals novetats de la gramàtica catalana, que s'incorpora a aquest decret.

Fonaments de dret

1. L'article 9.3 de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística assenyala que les corporacions locals han de regular l'ús del català en l'àmbit de les seves competències.
2. L'article 2.3 de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística destaca el compromís de les institucions de promocionar el coneixement i fomentar l'ús del català entre els ciutadans amb independència del caràcter oficial del català i del castellà.
3. L'article 50 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya aprovat per la Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, prescriu que els poders públics han de protegir el català en tots els àmbits i sectors i n'han de fomentar l'ús, la difusió i el coneixement.
4. D'acord amb l'apartat 1.4.c, de la Refosa 1/2024, aprovada per Decret 16308/2023, de 19 de desembre, sobre competències i atribucions dels òrgans de la Diputació de Barcelona, diferents del Ple, publicada al BOPB de data 21 de desembre de 2023, aquesta competència està reservada a la Presidència.

En virtut de tot això, es proposa l'adopció de la següent

RESOLUCIÓ

Primer. PROMOURE l'aplicació de la *Gramàtica de la llengua catalana* a la Diputació de Barcelona, aprovada per l'Institut d'Estudis Catalans i que va entrar en vigor el 23 de novembre de 2016.

Aquesta aplicació és la segona de dues fases. A la primera es van implantar les novetats ortogràfiques; a la segona, s'implanten les novetats gramaticals, que es detallen al final i que entraran en vigor l'endemà de l'aprovació d'aquest Decret. Els canvis gramaticals aprovats per l'IEC s'han afegit a l'actualització del *Llibre d'estil de la Diputació de Barcelona*, en format web des del 2020.

Segon. ENCOMANAR a la Direcció de Serveis de Suport a la Coordinació General, a través de la Unitat Lingüística, la difusió d'aquest document i la resolució de dubtes que en generi la implantació.

Tercer. COMUNICAR les novetats gramaticals a tota la corporació a través de la Intradiba, del web Assessorament lingüístic i dels recursos propis de la Unitat Lingüística.

Metadades específiques del document

Núm. Exp. SIGC	2024/0001842
Codi XGL	
Promotor	Dir. Serveis Suport Coordinació General
Tramitador	Dir. Serveis Suport Coordinació General
Codi classificació	D0301 Plans d'actuació
Títol	Promoció aplicació Gramàtica llengua catalana a Diputació de Barcelona, aprovats per IEC que van entrar en vigor 23 novembre 2016
Objecte	Promoure l'aplicació de la Gramàtica de la llengua catalana a la Diputació de Barcelona, aprovats per l'IEC i que van entrar en vigor el 23 de novembre de 2016
Destinatari - CIF/DNI	
Op. Comptable -	
Altres serveis	CIS Presidència, Servs.Gens., Bon Govern
Ref. Interna	SSB (ext. 33258)
Acte de referència	

Resum de signatures i tramitació administrativa

Signatures requerides

Perfil	Signatari	Acte	Data acte
Responsable directiu Servei Promotor	Trinidad Molina Melero (TCAT)	Proposa	29/01/2024, 19:35
Coordinador general	Javier Villamayor Caamaño (SIG)	Proposa	31/01/2024, 15:34
Diputada adjunta de Presidència (p.d.s.)	NURIA PARLON GIL (TCAT)	Resol la Presidència; signa per delegació (Decret 9913/2023, de 28 de juliol)	31/01/2024, 16:04
Secretària General	Petra Mahillo Garcia (TCAT)	Es transcriu en el Llibre de Resolucions, als efectes de l'art. 3.2.e) del RD 128/2018	01/02/2024, 04:11

Documents vinculats

Guia(b1ff6abea10193192b16)

Perfil	Signatari	Data signatura
CAP UNITAT NIVELL 1	Anna Blanch Segura (TCAT)	24/01/2024, 15:37

Guia(28549cabe9e3b12d84d0)

Perfil	Signatari	Data signatura
CAP UNITAT NIVELL 1	Anna Blanch Segura (TCAT)	29/01/2024, 14:06

ANNEX AL DECRET PER A PROMOURE L'APLICACIÓ
DE LA GRAMÀTICA DE LA LLENGUA CATALANA

Novetats de la *Gramàtica de la llengua catalana*

Aquest document recull les principals novetats de la *Gramàtica de la llengua catalana*, ratificada pel Ple de l'Institut d'Estudis Catalans el 29 de setembre de 2016 i que va entrar en vigor el 23 de novembre del mateix any.

Les novetats ortogràfiques, que també va aprovar l'Institut d'Estudis Catalans en el mateix Ple, es van aprovar a la Diputació de Barcelona per mitjà del Decret 5884/2017, de 12 de juny de 2017.

Segons aquest Decret, aquesta aplicació es du a terme en dues fases. A la primera s'implanten les novetats ortogràfiques, que es detallen en l'annex de l'esmentat Decret i que entren en vigor l'endemà que s'aprovés. A la segona fase s'implanten les novetats gramaticals, fet que coincideix amb l'actualització del [Llibre d'estil de la Diputació de Barcelona](#), ara en format web.

La Unitat Lingüística atindrà els dubtes que generi la implantació d'aquestes novetats amb el servei d'[atenció personalitzada](#), tal com ha fet també amb les novetats ortogràfiques.

La nova gramàtica bàsicament amplia i detalla la norma existent, perquè incorpora aspectes que no hi quedaven recollits, usos sancionats per la tradició i l'ús social (mitjans de comunicació) que encara no tenien reconeixement normatiu, i també aportacions ulteriors fetes per lingüistes de prestigi.

Al final d'aquest text es reproduïx el document elaborat per l'Institut d'Estudis Catalans amb algunes de les novetats més destacables de la *Gramàtica*.

Índex

1. La *Gramàtica de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans
2. Organització del contingut
3. Novetats més destacables de la *Gramàtica*

1. LA GRAMÀTICA DE LA LLENGUA CATALANA DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

La *Gramàtica de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans (GIEC) va acompanyada de dues altres versions simplificades publicades a finals de 2018 i començament de 2019: la *Gramàtica essencial de la llengua catalana* (GEIEC), reformulació de la GIEC per a fer-la accessible a un públic més general, tant pel que fa al contingut com pel que fa a la manera d'explicar-lo, i la *Gramàtica bàsica i d'ús* (GBU), adaptada als usuaris amb uns coneixements gramaticals generals.

La *Gramàtica* és una obra institucional, normativa i descriptiva que recull les varietats dialectals i de registre. Concep la norma d'una manera flexible i matisada, i substitueix l'oposició entre *correcte* i *incorrecte* per la distinció entre *adequat* i *inadequat* en una situació comunicativa determinada.

Alhora, descriu la normativa des d'una perspectiva més àmplia, atenent tota la variació que es pot incloure en l'ús públic de la llengua: dels registres més formals als més informals de l'estàndard, passant per la formalitat mitjana. Els documents que genera la Diputació de Barcelona s'inclouen en el registre formal.

2. ORGANITZACIÓ DEL CONTINGUT

La *Gramàtica* s'organitza en tres apartats principals:

- **Fonètica**

Estudia els aspectes sonors més lligats a la producció de sons, a la seva percepció i a la seva naturalesa acústica. La fonologia, en canvi, estudia com s'organitzen aquests sons per tal d'establir distincions rellevants per a la gramàtica i el lèxic.

- **Morfologia**

Estudia l'estructura interna dels mots.

- **Sintaxi**

Estudia com es combinen i s'ordenen els mots per a formar oracions, i la modalitat a què aquestes pertanyen.

3. NOVETATS MÉS DESTACABLES DE LA GRAMÀTICA

La nova gramàtica tracta una quantitat de fenòmens que fa de mal resumir i explicar.

Per aquest motiu, adjuntem el document que ha elaborat l'Oficina de Gramàtica, que depèn de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans.

BIBLIOGRAFIA

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona: IEC, 2016. També disponible en línia a: <<https://giec.iec.cat/inici>> [Consulta: 1 juny 2017].

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Gramàtica essencial de la llengua catalana*. Barcelona: IEC, 2018. També disponible en línia a: <<https://geiec.iec.cat/>> [Consulta: 19 novembre 2020].

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Gramàtica bàsica i d'ús de la llengua catalana*. Barcelona: IEC, 2019. També disponible en línia a: <<https://gbu.iec.cat/inici>> [Consulta: 18 novembre 2022].

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ FILOLÒGICA. *Gramàtica de la llengua catalana. Ratificada pel Ple de l'Institut d'Estudis Catalans el 29 de setembre de 2016* [en línia]. Barcelona, 3 de novembre de 2016. <https://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/altres/arxius/20160929_GIEC.pdf> [Consulta: 1 juny 2017].

Metadades del document

Núm. expedient	2024/0001842
Tipus documental	Guia
Títol	Novetats de la Gramàtica catalana a promoure la seva aplicació a la corporació.

Signatures

Signatari		Acte	Data acte
Anna Blanch Segura (TCAT)	CAP UNITAT NIVELL 1	Signa	24/01/2024 15:37

Validació Electrònica del document

Codi (CSV)	Adreça de validació	QR
b1ff6abea10193192b16	https://seuelectronica.diba.cat	

Institut
d'Estudis
Catalans

GRAMÀTICA DE LA LLENGUA CATALANA

**Ratificada pel Ple de l'Institut d'Estudis Catalans
el 29 de setembre de 2016**

Institut d'Estudis Catalans

Secció Filològica

Carrer del Carme, 47

08001 Barcelona

Tel. 932 701 620

Fax 932 701 180

sl@iec.cat

www.iec.cat

Document signat electrònicament. Firmes vàlides. És còpia autèntica de l'original electrònic.

Codi Segur de Verificació (CSV): 28549cabe9e3b12d84d0 Adreça de validació: <https://seuelectronica.diba.cat>

Gramàtica de la llengua catalana

La Gramàtica de l'Institut d'Estudis Catalans parteix de la norma establerta per Fabra i la desenvolupa i actualitza completant-ne la casuística, incorporant-hi els usos més emblemàtics i consolidats i modulant-la d'acord amb l'articulació en les diferents varietats territorials i socials. Formalment es caracteritza per:

- a) presentar la norma partint de la descripció gramatical i atenent al marc geogràfic (*parlars*) i social (*registres*) i a la dimensió oral i escrita
- b) exposar, sense marcar-los, els fets generals, que són vàlids en tots els territoris i registres, i concretar en quins parlars i registres són vàlids els restants, si hi prevalen o bé si no s'accepten en cap cas o fora del seu àmbit d'ús.

La distinció de registres es defineix principalment a partir del concepte de formalitat (registres formals/informals), que es basa en el tipus de relació que el discurs estableix entre els interlocutors o els rols socials que hi assumeixen. Aquesta relació ve determinada pel distanciament o la familiaritat que es manifesten els interlocutors, pel fet que el discurs pertanyi a l'esfera pública o privada, que estigui sotmès a unes determinades convencions socials o protocol·làries, etc., i es reflecteix en aspectes com el grau d'elaboració i control del llenguatge o l'adopció d'unes marques característiques de cada registre.

Taula

Pròleg,
per Joandomènec Ros, president de l'Institut d'Estudis Catalans

De la descripció a la norma: el model de llengua de l'Institut d'Estudis Catalans,
per M. Teresa Cabré i Castellví, presidenta de la Secció Filològica

Introducció

Abreviacions, signes i símbols fonètics

FONÈTICA I FONOLOGIA

1. Fonètica i fonologia: conceptes bàsics
2. L'estructura sil·làbica
3. Les vocals
4. Les consonants
5. Les categories suprasegmentals

MORFOLOGIA

6. Morfologia: conceptes bàsics
7. La flexió nominal
8. La flexió dels pronoms personals. La forma dels pronoms febles
9. La flexió verbal
10. La derivació per sufixació. La derivació sense afixos derivatius
11. La prefixació
12. La composició

SINTAXI

13. Sintaxi: conceptes bàsics
14. El nom i el sintagma nominal
15. L'adjectiu i el sintagma adjectival
16. Els determinants
17. Els quantificadors nominals
18. Els pronoms personals i els pronoms febles *ho*, *en* i *hi*: naturalesa i funció
19. La preposició i el sintagma preposicional
20. L'adverbi i el sintagma adverbial
21. La predicació verbal
22. La predicació no verbal
23. Les oracions passives i les construccions amb subjecte indefinit (o impersonals)
24. El temps, l'aspecte i el mode. Les perífrasis verbals
25. Les conjuncions i els connectors parentètics. La coordinació
26. Les oracions subordinades substantives
27. Les oracions subordinades de relatiu
28. Les construccions comparatives, les superlatives i les consecutives ponderatives
29. Les construccions causals, les finals i les *il·latives*
30. Les construccions condicionals i les concessives
31. Les expressions temporals i les aspectuals
32. Les construccions de participi i les de gerundi
33. L'oració declarativa. Ordre bàsic i construccions marcades
34. Les oracions interrogatives, les exclamatives i les imperatives. El vocatiu i la interjecció
35. La negació

Índex analític

Índex general

Mostra representativa d'algunes novetats

Tot seguit s'apunten esquemàticament algunes de les novetats més destacables de la Gramàtica amb finalitat informativa. L'exposició és forçosament abreujada i fragmentària (hi manca la part de cada qüestió que no és pròpiament una novetat respecte a la Gramàtica de Fabra o el DIEC) i no pot reproduir fidelment amb tots els matisos el text de la Gramàtica, al qual cal recórrer en darrera instància.

— **Formes verbals restringides a certs parlars.** En els paradigmes verbals s'inclouen, com a variants territorials, formes verbals que tenen arrelament en alguna de les grans varietats geogràfiques, per exemple:

- a) Formes pures en valencià i baleàric de verbs de la conjugació III com ara *engolir*, *renyir*, *teixir*, *tenyir* i *vestir* (*engul*, *riny*, *tix*, *tiny*, *vist* [valencià] / *vest* [baleàric] [= *engoleix*, *renyeix*, *teixeix*, *tenyeix*, *vesteix*]; § 9.7.2.5)
- b) Formes velaritzades de certs verbs de la conjugació II en valencià (*òmplic*/*òbric* [= *ompló*/*obro*]) o en valencià i baleàric (*òmpliga*/*òbriga*, *òmpligues*/*òbrigues* [= *ompli*/*obri*, *omplis*/*obris*]) (§ 9.6.1.1a)

— **Combinacions binàries amb el pronom feble de tercera persona singular de datiu.** Les combinacions del pronom de tercera persona singular de datiu amb els pronoms d'acusatiu de tercera persona o amb *en* i *ho* tenen solucions diferents (§§ 8.4.3.3a-c):

- a) la combinació d'un pronom d'acusatiu amb la variant de datiu *li*, pròpia de la major part del valencià i la combinació amb la variant de datiu *hi*, pròpia de la resta de l'àmbit lingüístic. Totes dues solucions, que es presenten en el quadre següent, són igualment acceptables en tots els registres en els parlars respectius:

Pronom d'acusatiu	Pronom de datiu	
	Variant <i>li</i> [valencià]	Variant <i>hi</i> [major part del domini lingüístic]
<i>el</i>	Li'l pren	L'hi pren
<i>la</i>	Li la pren	La hi pren
<i>els</i>	Li'ls pren	Els hi pren
<i>les</i>	Li les pren	Les hi pren

b) També presenten dues solucions paral·leles les combinacions del pronom de tercera persona singular de datiu amb *en* o *ho*. Totes dues són acceptables, encara que la variant amb *li* és més habitual en els registres formals:

Pronom no datiu	Pronom de datiu	
	Variant <i>li</i> [valencià]	Variant <i>hi</i> [major part del domini lingüístic]
<i>en</i>	Li'n pren	N'hi pren
<i>ho</i>	Li ho pren	L'hi pren

— **El complement directe preposicional.** El fet que es pugui confondre amb el subjecte afavoreix la preposició. Es detallen o s'hi incorporen casos com els següents:

- quan el complement directe és animat i pronominal o amb trets pronominals (*No he vist (a) ningú; A qui ha vist la mare?; Mira a qui crida!; El teu nebot, a qui adores, t'odia; Aquell a qui vol ets tu; Sorprendrà a molts / més d'un / uns quants*; §§ 19.3.2.2-3)
- quan no és postverbal perquè està dislocat o focalitzat (*Al nen el durà el veí; Al nen, durà el veí*; § 19.3.2.4a) o anteposat estilísticament (*A cada proclama seguia un esclat d'eufòria*; § 19.3.2.4c) o bé perquè es posposa a un complement de règim d'estructura complexa (*Va voler convèncer d'acceptar aquell tracte al seu germà*; § 19.3.2.4d)
- quan és contigu a un subjecte postverbal i tots dos compareixen en una comparativa en què se silencia el verb i en alguns casos també el subjecte (*L'aconsella com un pare al seu fill; L'aconsella igual que a un fill*; § 19.3.2.6)
- per simetria amb un complement precedent amb *a* (*Us esperen a tu i al teu fill; A qui esperen és al teu fill*; —*A qui esperen? —Al teu fill*; § 19.3.2.5)

— **L'ús de les preposicions *per* i *per a*.** La llengua oral i espontània presenta usos diferenciats segons el parlar: el valencià, el tortosí i el nord-occidental més ponentí distingeixen *per* i *per a*, i la resta de parlars usen *per*. La llengua formal manté la distinció entre *per* i *per a*, però les dues s'accepten indistintament i en tots els registres segons el parlar en certs casos:

- davant sintagma nominal si indica orientació o intenció (*Estudia per / per a metge*; § 19.3.5.4a) o opinió o punt de vista (*Per / Per a tu, permetre'ls-ho seria un escàndol; Per / Per a l'Església el matrimoni és un sacrament*; § 19.3.5.4c) o quan forma part d'un adjunt concessiu (*Per / Per a l'edat que té, es conserva molt bé*; § 30.3.4b)
- en les formes lexicalitzades *no haver-n'hi per / per a tant* i *no donar per / per a gaire* (§ 19.3.5.4a) i l'expressió temporal *per / per a sempre* (§ 19.3.5.4b)
- en construccions finals d'infinitiu (*Ho fa per / per a viure; Serveix per a / per tallar; Ja som prou gent per / per a pintar la tanca*; §§ 29.3.3 i 17.3.1b)

— **Alternança de preposicions àtones davant una subordinada substantiva d'infinitiu.** Les preposicions *a* i *de* no varien davant una subordinada substantiva d'infinitiu dependent d'un verb o una altra categoria, mentre que *en* i *amb* se substitueixen per aquelles, solució preferible en els registres formals, o es mantenen:

- en/a* en el règim de verbs com *basar(-se)*, *complaure's*, *entossudir-se*, *exercitar-se*, *consistir*, *interessar-se* [també amb *per*], *invertir*, *vacil·lar*, *engrescar-se* o *capficar-se* (*Es complau a/en mortificar-te*; § 26.5.2.1)
- en/a/de* en el complement de noms com *interès*, *desinterès*, *insistència*, *confiança* o *dificultat* o de predicats com *confiar*, *somiar* [tots dos també sense preposició], *ser el primer/segon...* o *ser l'únic* (*Té interès a/de/en ser-hi*; *Confia a/de/en/Ø poder comptar amb tu*; § 26.5.2.2)
- amb/a/de* en el règim de predicats com *conformar-se*, *comptar* [també sense preposició], *avenir-se*, *estar d'acord*, *ser compatible* o *trobar-se* (*Compto amb/a/de/Ø ser-hi*) i en adjunts del predicat de verbs com *amençar* (*L'amença amb/de denunciar-lo*). Es manté *amb* en tots els registres en predicats simètrics del tipus *tenir relació* i *tenir a veure* (*La feina té a veure amb restaurar quadres*) (§ 26.5.2.3)

— **Usos dels verbs *ser* i *estar*.** En general, demanen *ser* les copulatives d'identificació (*L'Alba és la cap/aquella d'allà*) i les de caracterització (que adscriuen una propietat no circumstancial: *El pare és ros/de Maó*), i *estar* les que atribueixen propietats resultants d'un canvi d'estat (*El pare està trist/cansat*) (§ 22.3). Les principals novetats són:

- l'alternança entre *ser* i *estar* amb adjectius que indiquen estat civil o laboral (*solter*, *jubilat*) o condició física (*cec*, *coix*, *viu*) segons si expressen la característica o subratllen un canvi (*La veïna és soltera i ja està jubilada*; § 22.3.1.2c)
- l'alternança entre *ser* i *estar* segons si l'adjectiu s'interpreta com una mera descripció o com un resultat, si bé afavoreix *estar* la presència d'adverbs aspectuals com *encara* o *ja* (*L'aigua encara/ja està freda*) o adjectius intercanviables per participis com *brut* (cf. *embrutat*) (*El drap està brut*) (§ 22.3.1.3b)
- l'ús de *estar* amb sintagmes preposicionals que expressen estat o situació fruit d'un canvi o procés (*L'acte està a punt de començar*, *El disc fa poc que està a la venda*; § 22.3.1.1c), localitzacions figurades (*Estem en les vostres mans*; § 22.3.2.3)
- la possibilitat d'usar *estar* en lloc de *ser* en construccions pròximes a les passives amb participis de verbs com *determinar*, que també accepten *venir* (*L'ordre està/ve determinat per l'edat*; § 23.2.2a)

— **Construccions d'infinitiu d'un verb transitiu pronominal encapçalades amb *per/ per a* que modifiquen un nom.** En les construccions d'infinitiu encapçalades amb *per/ per a* que modifiquen un nom i tenen un sentit de finalitat o destinació, quan l'infinitiu és un verb transitiu pronominal conserva el pronom reflexiu inherent si el subjecte implícit de l'infinitiu és conegut pels interlocutors (*A la cuina tens menjar per/ per a emportar-te*), i també el conserva si el subjecte de l'infinitiu s'interpreta com a indefinit o ar-

bitrari (*A la cantonada hi ha un lloc de menjar per / per a emportar-se*), tot i que llavors pot suprimir-se (*A la cantonada hi ha un lloc de menjar per / per a emportar*) (§ 23.2.3d).

— **Duplicació aparent del relatiu per un clíctic pronominal.** Tot i concórrer un relatiu i un pronom feble, la duplicació és aparent quan el pronom feble no té funció sintàctica en la relativa o fa una funció diferent de la del relatiu en casos com els següents:

- si el pronom feble està lexicalitzat (*És d'aquí, d'on se'n va l'oli; Si no et fa res m'assec allà, on m'hi veuré més per a llegir*) o és *hi* que fa inacusatiu un verb intransitiu (*A la fàbrica només hi treballaven dones*) (§ 27.7.3a)
- si és *en* quan representa el complement de totalitat d'una construcció partitiva, la qual és complement directe o subjecte postverbal (*El banc tenia tres sucursals, de les quals ja n'ha tancat dues / només en queda una*); § 27.7.3c) i en construccions coordinades com *Amb el pa que tens i més que {en duc / n'hi ha aquí} ja en tindrem prou* (§ 27.7.3d)
- si el pronom feble pertany a un adjunt de la relativa (*Volen una còpia del missatge que va esborrar {sense llegir-lo / quan el va rebre}*; § 27.7.3e)

— **Les subordinades de relatiu amb el verb en infinitiu.** Són possibles en certs casos:

- en oracions en què el subjecte implícit de l'infinitiu coincideix semànticament amb el de l'oració de la qual depèn i el relatiu no fa de subjecte o complement directe de l'infinitiu (*Buscava algú amb qui refer la seva vida; Han vist un lloc on acampar*)
- en enunciats no oracionals com ara títols o advertiments, en què el subjecte de l'infinitiu té una interpretació indefinida o arbitrària (*Establiments on allotjar-se*)
- en oracions de relatiu sense antecedent que es troben principalment en oracions negatives amb *tenir* o *haver-hi* (*No tenen de què parlar; No hi ha per on agafar-ho*)

En els registres formals són més habituals altres solucions, com les construccions d'infinitiu amb *per* o *per a* (*Han vist un lloc per / per a acampar*) o les oracions de relatiu amb subjuntiu sovint acompanyades d'un verb modal (*No tenen res de què puguin parlar*) (§ 27.8).

— **Ús de *com a* en comparatives hiperbòliques.** D'acord amb l'ús habitual de cada parlar, és acceptable l'ús de *com* o *com a* en les comparatives hiperbòliques o prototípiques en què el segon terme de la comparació és un sintagma nominal sense determinant ni quantificador o un sintagma adjectival (*Va obrir uns ulls com / com a plats; Lluitaven com / com a llops; Aquella gent cridaven com / com a bojos*; §§ 19.4.4.3 i 28.6.1).

— **La construcció amb *en/al* seguits d'infinitiu.**

- Al costat de la construcció de la preposició *en* seguida d'infinitiu amb valor temporal de seqüenciació (*En entrar ell, tots s'han alçat*), a la qual s'ha donat preferència en els registres formals, hi ha també la construcció amb *al* seguida d'infinitiu (*A l'entrar ell, tots*

s'han alçat), que en la llengua antiga tenia valor duratiu, el qual s'ha conservat en parlars valencians (*Al discutir la qüestió, alguns perderen els nervis*) (§ 31.4.2.1f).

b) La construcció temporal de seqüenciació ha pres en la llengua moderna un valor causal que s'ha generalitzat en els parlars que no conserven la distinció tradicional entre la construcció temporal amb *en* i amb *al* (*En llegir les teves cartes, li passen tots els mals*; § 29.2.5a). També en aquest cas la llengua formal ha donat preferència a *en*.

— **Les construccions causals amb *degut* i *donat*.** Els participis *degut* i *donat*, semblantment a d'altres com *atès* o *vist*, s'han lexicalitzat i formen construccions causals:

a) *degut*, que pot seleccionar un complement encapçalat per *a* i concordar en gènere i nombre amb el subjecte (*La seva enemistat és deguda a uns deutes de joc*), ha donat lloc a l'expressió causal *degut a* seguit d'un sintagma nominal o una oració finita precedida per *el fet* (*No ve degut al mal temps*; *Degut al fet que ara mateix no hi ha prou personal, hem hagut de deixar de servir les comandes menys urgents*) (§§ 19.9.3.3c i 29.2.5d)

b) *donat* forma una construcció causal seguit d'un sintagma nominal o una oració finita (*Donada la força amb què baixava l'aigua, van preferir no travessar la riera*; *Donat que tothom hi està a favor, s'aprova la moció*; § 29.2.5c)

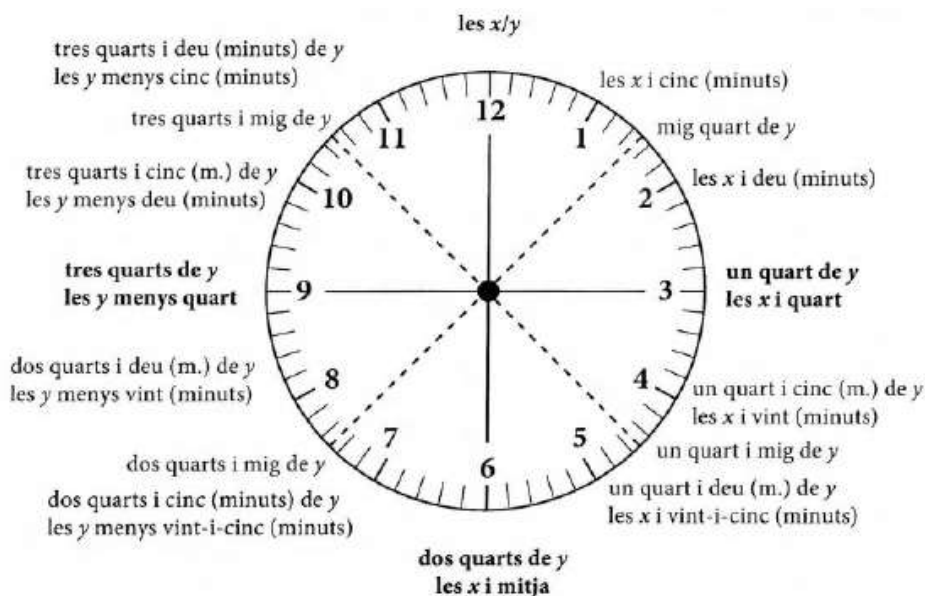
— **El connector concessiu *no obstant*.** La construcció *no obstant* s'usa com a connector concessiu, si bé en els registres formals és més habitual amb *això* anteposat o posposat (*Sabia que no hi tenia res a fer i, no obstant, hi insistia*; § 30.3.3g).

— **L'expressió de les fraccions horàries.** Hi ha dos sistemes diferents per a expressar les fraccions horàries segons els parlars, a més de l'internacional:

a) al Principat, es compta per quarts l'hora en curs a mesura que es va completant, fet que és específic de la llengua catalana (sistema de campanar: *un/dos/tres quarts de vuit* [vuit = hora en curs]; § 31.2.5.1a)

b) en valencià i baleàric, per a la primera mitja hora s'afegeix l'escreix respecte a l'hora ja completada i per a la segona mitja hora es resta el que falta per a completar l'hora en curs (el sistema de rellotge: *les set i quart/mitja* [set = hora ja completada]; *les vuit menys quart* [vuit = hora en curs]; § 31.2.5.1b)

c) el sistema internacional, d'ús tècnic i especialitzat, afegeix a l'hora ja completada la fracció en minuts de l'hora en curs (*les set (i) quinze*; § 31.2.5.1)

— **L'elisió de *no* amb termes de polaritat negativa anteposats al verb.** L'anteposició al verb d'un quantificador negatiu (*cap, ningú, res*) basta per a donar valor negatiu a l'oració, elidir l'adverbi *no* (si bé en els registres formals és més habitual mantenir-lo) i legitimar un altre terme de polaritat negativa en posició postverbal (*Ningú (no) sap res; Cap d'ells (no) ve mai; Res (no) l'atura*); però és poc freqüent l'anteposició de *gens* o *mai*, i encara menys la de *gaire*. Aquest darrer només es pot usar anteposat si rep èmfasi contrastiu i va precedit de *no* (*No gaire bé, estic*; § 35.4.1.2b).

Barcelona, 3 de novembre de 2016

Metadades del document

Núm. expedient	2024/0001842
Tipus documental	Guia
Títol	Guia-resum elaborada per l'IEC en referència a la Gramàtica de la Llengua Catalana

Signatures

Signatari		Acte	Data acte
Anna Blanch Segura (TCAT)	CAP UNITAT NIVELL 1	Signa	29/01/2024 14:06

Validació Electrònica del document

Codi (CSV)	Adreça de validació	QR
28549cabe9e3b12d84d0	https://seuelectronica.diba.cat	

